

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 270/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Orange Slovensko, a. s., Metodova 8, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bobák, Bollová a spol., s. r. o., Dr. Vladimíra Clementisa 3222/10, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Miroslava Bobáka, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 53/2014 z 30. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Orange Slovensko, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Orange Slovensko, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 53/2014 z 30. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovateľka, argumentujúc skutkovými okolnosťami prípadu, namieta porušenie ňou označených práv (bod 1) dovolacím rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 53/2014 z 30. januára 2015, ktorým najvyšší súd uznesenie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 156/2013 z 30. mája 2014 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 Cb 245/2011-344 z 12. marca 2013 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ako ďalej sťažovateľka uvádza, „... Najvyšší súd SR sa v odôvodnení uznesenia zaoberal predovšetkým a výlučne prípustnosťou dovolania v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku (OSP). Túto prípustnosť založil na právnom závere, že rozhodnutím prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, ktorým bolo konanie zastavené v zmysle § 141a OSP, bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR súd prvého stupňa mal v konaní pokračovať bez vydania uznesenia o zastavení konania, hoci to konajúcemu súdu v prípade nezloženia preddavku na trovy konania v ustanovenej lehote ustanovenie § 141a OSP ukladá, a to s poukazom na proporcionálnu rovnováhu medzi legitímnou regulačnou funkciou preddavku na trovy konania a právom žalobcu na prístup k súdu. Najvyšší súd považoval aplikáciu ust. § 141a OSP, kedy súd po uplynutí najvyššie prípustnej zákonnej lehoty na zloženie preddavku, v ktorej preddavok žalobcom zložený nebol, konanie zastaví, za prísne formálnu, a to aj napriek tomu, že znenie tejto procesnej normy čo do maximálnej dĺžky lehoty a následného postupu súdu je kogentné.“.

Základ tvrdenia sťažovateľky v kontexte uvedeného spočíva v argumentácii, že stanovená maximálna 60-dňová lehota na zaplatenie preddavku na trovy konania je lehotou obligatórnou, ktorú nie je možné prekročiť, resp. predĺžiť.

3. V podanej sťažnosti preto sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a aby následne vydal nález o porušení jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 53/2014 z 30. januára 2015, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a priznal jej náhradu trov konania.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

5. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Ústavný súd sa primárne zaoberal otázkou, či sú naplnené predpoklady meritórneho prerokovania ústavnej sťažnosti, a dospel k záveru, že ide o zjavne neopodstatnený návrh v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Uvedené ustanovenie v záujme racionality a efektivity konania pred ústavným súdom dáva tomuto súdu kompetenciu posúdiť „prijateľnosť“ návrhu predtým, ako dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom, pričom ide o špecifickú a relatívne samostatnú časť konania, ktorá nemá charakter kontradiktórneho konania, keď ústavný súd môže obvykle rozhodnúť

bez ďalšieho, len na základe priebehu namietaného konania či na základe obsahu napadnutých rozhodnutí orgánov verejnej moci a údajov obsiahnutých v samotnej ústavnej sťažnosti. Ak potom sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu (opatreniu alebo inému zásahu) orgánu verejnej moci, považuje ju ústavný súd spravidla za zjavne neopodstatnenú, ak napadnuté rozhodnutie (opatrenie, zásah) nie je vzhľadom na svoju povahu, namietaným vadám konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, spôsobilé porušiť základné práva a slobody sťažovateľky, t. j. keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia.

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

8. Ústavný súd sa pri výkone svojej funkcie podľa ústavy zameriava na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych predpisov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a slobodách.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

9. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci

všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). V právomoci ústavného súdu je iba preskúmanie právneho názoru všeobecného súdu z hľadiska dodržania ústavných princípov, čo však neznamená aj oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

10. Na posúdenie ústavnosti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 53/2014 z 30. januára 2015 považoval ústavný súd za podstatné zistiť, či spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil napadnuté uznesenie, je ústavne konformný. Inými slovami, úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení a aplikovaných právnych predpisov, ktorými najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovaných právnych úprav.

11. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd preskúmal dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu č. k. 1 Cob 156/2013-362 z 30. mája 2014 v rozsahu, v akom bolo prípustné dovolanie, a náležitým spôsobom sa vysporiadal s dovolacím dôvodom, keď dospel k tomuto záveru:

„... v prejednávanej veci bolo konanie v zmysle ustanovenia § 141a ods. 1 OSP zastavené, preto bolo potrebné posúdiť, či v predmetnej veci existovali dôvody na takýto postup súdu (zastavenie konania), alebo či mal súd v konaní pokračovať. ...

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa uznesením č. k. 24 Cb 245/2011-336 z 11.12.2012 uložil žalobcovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 7 019,61 eur do 60 dní od doručenia uznesenia na jeho účet a zároveň túto povinnosť uložil aj žalovanému. Rozhodol tak na návrh žalovaného, ktorý bol súdu doručený 07.12.2012 (č. l. 334) a po zistení, že u žalobcu sú splnené zákonné podmienky na uloženie takejto povinnosti, keď u žalobcu nezistil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ust. § 138 OSP v celom rozsahu a žalobca si podanou žalobou uplatnil právo na zaplatenie

sumy 140 392,20 eur (t. j. sumy presahujúcej 400-násobok sumy životného minima). Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20.12.2012. Podľa záznamu o zložení (č. l. 339) žalovaný zložil preddavok na trovy v sume 7 019,61 eur dňa 15.01.2013. Žalobca zložil sumu 7 019,61 eur na účet súdu dňa 20.02.2013, a preto súd prvého stupňa uznesením z 12.03.2013 s poukázaním na ustanovenie § 141a ods. 1 OSP konanie zastavil. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalovaný preddavok na trovy konania v určenej lehote zložil a tento zložil aj žalobca po uplynutí súdom určenej lehoty ale pred rozhodnutím súdu prvého stupňa o zastavení konania.

Účelom, ktorý zákonodarca sledoval zavedením ustanovenia § 141a do Občianskeho súdneho poriadku bolo zabrániť tzv. šikanóznym žalobám v sporoch, v ktorých je uplatňovaná vyššia peňažná suma. V týchto odporca (žalovaný) platí trovy konania (napr. odmenu advokáta) zo sumy, ktorá je voči nemu uplatňovaná s rizikom, že ak bude v bránení práva úspešný, navrhovateľ (žalobca) jeho trovy neuhradí, keďže ešte počas konania podľa vývoja konania napr. postúpi pohľadávku na inú osobu, u ktorej nie je zabezpečená vymožitelnosť tejto pohľadávky. Inštitút preddavku na trovy konania má za cieľ eliminovať tieto šikanózne návrhy v čo najväčšej miere.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného a rešpektovania zmieneného účelu zákona, súd musí pri interpretácii ustanovenia § 141a OSP dbať aj o to, aby bola zachovaná primeraná (proporcionálna) rovnováha medzi uvedenou legitímnou regulačnou funkciou preddavku a právom žalobcu (navrhovateľa) na prístup k súdu. Súd musí prihliadať na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva. Citované ustanovenie § 141a OSP má zabrániť šikanóznym žalobám ale na druhej strane nemožno žalobcovi, ktorý uhradil preddavok na trovy konania a prejavil tak záujem pokračovať v konaní, brániť v prístupe k súdu. Tým, že preddavok na trovy konania, výška ktorého nie je zanedbateľná, žalobca zložil pred rozhodnutím súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie tohto preddavku, súd prvého stupňa nesprávne prísne formálne aplikoval ustanovenie sledujúce ochranu žalovaného pred prípadnou šikanóznou žalobou a odňal tak možnosť žalobcovi konať pred súdom. Odvolací

súd potvrdením rozhodnutia súdu prvého stupňa o zastavení konania uvedenú procesnú vadu konania neodstránil.

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalobca dôvodne namietal, že rozhodnutím odvolacieho, ako aj prvostupňového súdu, ktorým bolo konanie zastavené mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f) OSP). Súd prvého stupňa mal v konaní riadne pokračovať.

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 OSP je zo zákona vždy dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní postihnutom touto vadou. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie, vydané v takomto konaní, nemôže byť považované za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto na základe vyššie uvedených skutočností podľa § 243b ods. 2 veta prvá, § 243b ods. 3 OSP a § 243b ods. 4 veta za bodkočiarkou, dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rovnakou vadou konania postihnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

12. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

13. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd sa primerane vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, správne ustálil skutkový stav veci a relevantné zákonné ustanovenia aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani označeným článkom ústavy. Nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné toto uznesenie označiť za nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania (čl. 144 ods. 1 ústavy).

Z uvedeného dôvodu podľa názoru ústavného súdu nejestvuje ani príčinná súvislosť medzi označenými právami sťažovateľky a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení sťažovateľkou označených práv. Skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, ústavnej nekonformnosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia.

14. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam, pričom v konkrétnych okolnostiach danej veci sa tak podľa názoru ústavného súdu nestalo.

15. Z hľadiska posúdenia ústavnosti všeobecným súdom aplikovaného právneho záveru ústavný súd zdôrazňuje, že najvyšší súd svoj právny záver náležite a kompaktné odôvodnil a sťažovateľkou uvedená argumentácia v jej sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o tomto odôvodnení z ústavného hľadiska.

16. Keďže s ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemá žiadnu vecnú súvislosť s tvrdeným porušením označených práv sťažovateľky, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015